

STUDII JURIDICE

***De minimis non curat praetor* sau noul rol al Curții Europene a Drepturilor Omului**

**Alexandra Neagu, judecător,
detașat în cadrul Direcției Agentul Governamental
pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului**

Rezumat:

Volumul de activitate al Curții Europene a Drepturilor Omului din ultimii ani a impus reformarea sistemului. Unul dintre mecanismele apte să realizeze decongestionarea rolului Curții, copleșită de nenumărate cauze inadmisibile, este reprezentat de noul criteriu de admisibilitate prevăzut de articolul 35 alineatul 3 litera b) din Convenție, astfel cum aceasta a fost modificată prin Protocolul nr. 14: "criteriul prejudiciului important". Scopul acestui amendament este acela de a oferi Curții un instrument suplimentar, care să-i permită să dedice mai mult timp cauzelor care justifică o examinare pe fond a cererii, fie față de situația particulară a petentului, fie față de însuși imperativul general al respectării drepturilor omului.

Având în vedere interpretarea pe care Curtea a dat-o până în acest moment criteriului respectiv, credem că instanța europeană are un rol nou, acela de instanță internațională, mandatată pentru a aborda cauze importante, îndepărtându-se de fostul său rol judiciar, acela de instanță de gradul al patrulea.

Abstrait:

L'activité de la Cour Européenne des Droits de l'Homme pendant les derniers années a imposé la réforme de ce système.

L'un des mécanismes aptes à décongestionner le rôle de la Cour, surchargé par des innombrables affaires irrecevables, est le nouveau critère d'admissibilité prévu par l'article 35 alinéa 3 lettre b) de la Convention, telle qu'amendée par le Protocole n° 14 : « le critère du préjudice important ». Le but de ce amendement est de fournir à la Cour un outil supplémentaire qui devrait lui permettre de consacrer plus de temps aux affaires qui justifient un examen au fond, que ce soit du point de vue de l'intérêt juridique du requérant individuel ou de celui plus général du droit de la Convention et de l'ordre public européen auquel celle-ci participe.

Ayant en vue la modalité dont la Cour a appliqué jusqu'à ce moment ledit critère, on est d'avis que l'instance européenne exerce un nouvel rôle, celui d'instance internationale, mandatée à se pencher sur des affaires importantes, s'éloignant ainsi, au fur et à mesure, de ses anciennes démarches d'instance judiciaire de quatrième degré.

Keywords: European Court of Human Rights, new admissibility criterion, Protocol no.14, respect for human rights, examination of the application, significant disadvantage

La data de 1 iunie 2010 a intrat în vigoare Protocolul nr. 14 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, textul acestuia reprezentând un prim pas concret în procesul de reformă a mecanismului convențional de protecție a drepturilor omului.

Dreptul de recurs individual a reprezentat elementul de originalitate al Convenției, iar faptul că oricărei persoane i s-a dat dreptul de a trage la răspundere un stat parte la Convenție, în fața unei instanțe internaționale, hotărârea pronunțată de aceasta putând angrena atât obligații individuale din partea pârâtului, cât și generale, a constituit o ocazie de neratat pentru mulți.

Absența unei informări corecte a petenților în privința rolului și competenței Curții europene, entuziasmul naiv al acestora în raport de ceea ce această instanță le poate efectiv acorda, au dus pe parcursul timpului la o aglomerare a rolului acesteia, cele mai multe din cauzele supuse analizei fiind de fapt inadmisibile.⁶⁶² Pe de altă parte, mărirea progresivă a resurselor materiale și umane ale Curții nu poate fi apreciată ca o soluție adecvată și funcțională pe termen lung.

Astfel, la acest moment, este în afara oricărei îndoieli faptul că instanța de la Strasbourg, deși apreciată drept un izvor de speranță pentru mulți, a ajuns o adevărată „victimă” a propriei sale faime, volumul reprezentând principala sa provocare, în detrimentul alocării

resurselor în sensul asigurării calității și consistenței jurisprudenței sale.

Printre măsurile concrete prevăzute de Protocolul nr. 14, menite să decongestioneze rolul Curții și să îi permită acesteia aplecarea asupra cauzelor cu adevărat importante, se numără și noul criteriu de admisibilitate al cererilor individuale. Astfel, potrivit noilor modificări ale articolului 35 par. 3 din Convenție:

„Curtea declară inadmisibilă orice cerere individuală introdusă în virtutea art. 34, atunci când ea consideră că:

a) ea este incompatibilă cu dispozițiile Convenției sau ale protocoalelor sale, în mod vădit nefondată sau abuzivă; sau

b) reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu important, cu excepția cazului în care respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și protocoalele sale impune o examinare a fondului cererii, și cu condiția de a nu respinge din acest motiv nicio cauză care nu a fost examinată corespunzător de o instanță națională.”

Atât în cadrul Declarației de la Interlaken⁶⁶³, cât și în textul Declarației de la Izmir⁶⁶⁴, statele membre au solicitat Curții să confere un efect deplin acestui nou criteriu, confirmând în acest fel principiul conform căruia Curtea nu are a se ocupa de cererile nesemnificative (*de minimis non curat praetor*), rolul său fiind în primul rând acela de a asigura un standard al respectării drepturilor omului la nivel european.

⁶⁶² Cu titlu exemplificativ, conform datelor statistice publicate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, numărul total de hotărâri pronunțate în cauzele românești era, la data de 1 ianuarie 2011, de 791 iar numărul total al deciziilor de inadmisibilitate pronunțate până la aceeași dată, tot în cereri îndreptate împotriva României era de 22.567 (pentru mai multe date statistice se poate consulta site-ul www.echr.coe.int).

⁶⁶³ Conferința la nivel înalt din perioada 18-19 februarie 2010, organizată de președinția elvețiană

a Comitetului Miniștrilor, a fost primul eveniment în care s-au adoptat direcții de acțiune în privința reformei Curții Europene a Drepturilor Omului.

⁶⁶⁴ Conferința la nivel înalt a fost organizată în perioada 26-27 aprilie 2011 de președinția turcă a Comitetului Miniștrilor și a reprezentat o reiterare a principiilor inițial proclamate în Declarația de la Interlaken, precum și un angajament al factorilor de decizie implicați în sensul înfăptuirii concrete a reformei Curții Europene.

În esență, actualul criteriu de admisibilitate dă ocazia Curții să analizeze încă de la început, în ipoteza în care cauza trece examenul celorlalte condiții de admisibilitate (respectarea termenului de 6 luni de sesizare a Curții, epuizarea căilor interne de atac în prealabil și dovedirea calității de victimă), în ce măsură examinarea pe fond a cererii ar avea o relevanță, fie față de situația particulară a petentului, fie față de însuși imperativul general al respectării drepturilor omului.

Drept este că noul criteriu lasă o largă marjă de apreciere Curții, jurisprudența sa fiind singura care va putea contura conținutul său concret.

Preliminar, având în vedere și celelalte modificări aduse de Protocolul nr. 14 la Convenție referitoare la competența judecătorului unic și a comitetului de trei judecători, trebuie menționat că acest criteriu de admisibilitate nu poate fi aplicat decât de camera de 7 judecători sau, bineînțeles, de Marea Cameră. Această limitare este aplicabilă până în iunie 2012, având menirea de a permite celor două formațiuni de judecată să elaboreze, până la acel moment, principiile diriguitoare în interpretarea sa.

În esență, noul criteriu de admisibilitate va putea duce la respingerea unor cereri care anterior puteau da naștere unei jurisprudențe de condamnare a statului în cauză. Astfel, noua perspectivă permite Curții ca, pe termen lung, să soluționeze mult mai rapid cazuri care nu merită, din punct de vedere al mizei lor fie pentru reclamanți, fie pentru însăși aplicarea Convenției, atenția unei instanțe internaționale.

Așa cum rezultă din jurisprudența Curții de până la acest moment, precum și din Raportul Explicativ⁶⁶⁵ ce însoțește Protocolul nr. 14, analiza incidenței noului

În cauza *Adrian Mihai Ionescu* instanța europeană a apreciat ca fiind suficientă, pentru a nu împiedica aplicarea noului criteriu, examinarea efectuată de o singură jurisdicție națională care i-a respins cererea de pretenții ca nefondată, deși singura sa cale de atac fusese anulată într-o procedură desfășurată în Camera de Consiliu și fără citarea părților.

criteriu parcurge **trei etape**, instanța europeană urmând a verifica: dacă reclamantul a suferit vreun prejudiciu semnificativ, dacă însăși respectarea drepturilor omului așa cum sunt definite în Convenție și Protocoloalele sale ulterioare nu impune o examinare pe fond a cererii și dacă pretenția înfățișată de parte a fost în mod corespunzător examinată de instanțele naționale.

În ceea ce privește primul aspect, cel referitor la existența unui „**prejudiciu semnificativ**”, într-o cauză recentă pronunțată împotriva Rusiei⁶⁶⁶, Curtea a apreciat că noțiunea indicată nu este susceptibilă de vreo definiție exhaustivă, lăsând să se înțeleagă faptul că și aceasta se poate înscrie printre noțiunile autonome cu care suntem deja obișnuiți în jurisprudența sa. Cu toate acestea, ca și în celelalte cazuri în care a operat cu astfel de noțiuni, Curtea urmează să-și dezvolte criteriile obiective ce vor fi luate în considerare spre definirea sa.

Noul criteriu de admisibilitate, inspirat din principiul *de minimis non curat praetor*, se axează, conform raționamentului Curții din speța anterior citată, pe faptul că o încălcare a Convenției, oricât de reală ar fi ea din punct de vedere strict juridic,

⁶⁶⁵ <http://www.echr.coe.int/ECHR/FR/Header/Basic+Texts/The+Convention+and+additional+protocols/Protocol+No.+14>

⁶⁶⁶ *Korolev c. Rusiei*, decizie de inadmisibilitate din 1 iulie 2010.

trebuie totuși, pentru a face obiectul analizei unei instanțe internaționale, să atingă un minim de gravitate. Această importanță a prejudiciului invocat ține, pe de o parte, de percepția subiectivă a părții implicate iar, pe de altă parte, de ceea ce din punct de vedere obiectiv ar putea fi identificată ca fiind miza reală a litigiului.

Astfel, cele două criterii obiective dezvoltate deja în jurisprudența Curții în vederea stabilirii importanței prejudiciului ales sunt: impactul financiar și miza cererii față de situația particulară a reclamantului. Prin urmare, instanța europeană analizează în funcție de particularitățile speței situația fiecărui reclamant, starea sa materială, dependența de vreo sursă de finanțare, importanța obiectului litigiului pentru interesele sale personale și juridice.

Totodată, într-o cauză pronunțată împotriva Cehiei⁶⁶⁷, Curtea a ținut să precizeze faptul că noțiunea de „prejudiciu” prevăzută de articolul 35 par. 3 lit. b din Convenție nu trebuie raportată la valoarea pecuniară care a stat la baza litigiului național care a generat plângerea la instanța europeană și pe care instanțele naționale, prin ipoteză, nu au acordat-o reclamantului. De fapt, prejudiciul care trebuie examinat este cel derivat din pretinsa încălcare a Convenției reclamată

de parte sau, mai exact, ceea ce a avut ea efectiv de pierdut din cauza nerespectării de către autorități a drepturilor sale garantate de Convenție.

În concret, Curtea a apreciat ca circumscriindu-se noțiunii de „prejudiciu minim”: respingerea pretenției reclamantului de plată a unor daune interese în valoare de 90 euro⁶⁶⁸; neexecutarea de către autoritățile interne a unei dispoziții care le obliga la plata către parte a sumei de 22,5 ruble (echivalentul a mai puțin de 1 euro), cu titlu de cheltuieli de judecată;⁶⁶⁹ respingerea de instanțe a cererii reclamantei de obligare a unei instituții publice la plata de daune morale în cuantum de 125 euro⁶⁷⁰; condamnarea reclamantului la plata unei amenzi contravenționale de 150 euro, a unor cheltuieli de judecată de 22 euro și retragerea unui punct din permisul său auto⁶⁷¹; necomunicarea unor observații scrise de partea adversă, care nu conțineau aspecte noi în cauză⁶⁷²; neexecutarea la timp a unei hotărâri judecătorești care a produs o pagubă materială creditorului de aproximativ 25 euro, sumă reprezentând indexarea datorată din cauza întârzierii la plată.⁶⁷³

Celelalte două teze enunțate de dispozițiile art. 35 par. 3 lit. b din Convenție⁶⁷⁴ pot determina o analiză pe fond

⁶⁶⁷ *Ladislav Holub c. Cehiei*, decizie de inadmisibilitate din 14 decembrie 2010. Reclamantul se plângea de mai multe aspecte legate de pretinsa inechitate a procedurilor naționale prin care dorea să își recupereze un debit de aproximativ 28.540 Euro. În ceea ce privește plângerea sa referitoare la inechitatea procedurii din fața Curții Constituționale, din cauza absenței comunicării către el a observațiilor depuse la dosar de instanțele naționale inferioare, Curtea a analizat în concret modalitatea în care absența acestei comunicări i-a afectat drepturile procesuale. Astfel, instanța europeană a remarcat, pe de o parte, faptul că informațiile conținute în observațiile necomunicate nu reprezentau aspecte noi, necunoscute reclamantului din stadiile anterioare ale procedurii, iar, pe de altă parte, că acesta nu a expus modul

concret în care ar fi formulat replica sa față de acestea, pentru a sublinia importanța practică a necomunicării lor.

⁶⁶⁸ *Adrian Mihai Ionescu c. României*, decizie de inadmisibilitate din 1 iunie 2010.

⁶⁶⁹ *Vladimir Petrovich Korolev c. Rusiei*, decizie de inadmisibilitate din 1 iulie 2010.

⁶⁷⁰ *Manuela Ștefănescu c. României*, decizia de inadmisibilitate din 12 aprilie 2011.

⁶⁷¹ *Jean Jacques Rinck c. Franței*, decizie de inadmisibilitate din 19 octombrie 2010.

⁶⁷² *Ladislav Holub c. Cehiei*, citată anterior.

⁶⁷³ *Dorina Margareta Gaftoniuc c. României*, decizie de inadmisibilitate din 22 februarie 2011.

⁶⁷⁴ Calificate în Raportul explicativ la Protocolul nr. 14 la Convenție drept „clauze de ocrotire” (*clauses de sauvegarde*).

a cauzei chiar și în ipoteza în care reclamantul nu a suferit un prejudiciu important. Astfel, cererea nu va fi declarată inadmisibilă în măsura în care analiza pe fond a pretențiilor este importantă din perspectiva interesului general al respectării drepturilor omului, precum și dacă acestea nu au făcut obiectul unei examinări corespunzătoare din partea instanțelor naționale.

Interpretând prima excepție de la aplicarea noului criteriu de admisibilitate, în cauza *Adrian Mihai Ionescu c. România*⁶⁷⁵, Curtea a statuat faptul că principiul respectării drepturilor omului nu justifică analiza pe fond a unei cereri în măsura în care fie legislația națională care a generat plângerea la Curte a fost ulterior modificată, fie problema de drept adusă în atenția Curții face obiectul unei jurisprudențe bine stabilite.

Astfel, în ceea ce privește primul criteriu, o speță relevantă este tocmai cea anterior indicată, în care reclamantul a introdus pe rolul instanțelor naționale o acțiune în pretenții având ca obiect obligarea unei societăți de transport internațional la plata echivalentului sumei de 90 de euro, pe motiv că pârâta nu și-ar fi respectat condițiile de siguranță și confort care apăreau într-un material publicitar. Instanța, fără a se mai pronunța pe cererea prealabilă de probe formulată de reclamant, a respins acțiunea motivând că niciuna dintre clauzele invocate nu figura în contractul de transport încheiat cu pârâta. Recursul reclamantului a fost anulat ca neincluzând motivele de casare, printr-o decizie dată în cameră de consiliu, fără citarea părților. La momentul pronunțării acestei hotărâri erau în vigoare dispozițiile art. 308 din

Codul de procedură civilă, conform cărora recursul se judeca în două faze. O primă fază era reprezentată de admiterea în principiu a căii de atac.

Reclamantul s-a adresat Curții europene, susținând, printre altele, că în procesul intentat de el companiei de transport s-a încălcat articolul 6 alineat 1 din Convenție, pe motiv că nu a fost respectat principiul publicității în fața instanței de recurs și i s-a lezat dreptul de acces la instanță pentru a contesta hotărârea primei instanțe, dată fiind soluția de anulare a căii de atac. Aceste alegații au fost analizate de Curte sub aspectul general al respectării față de reclamant a dreptului său de acces la justiție.

Având în vedere modificarea ulterioară a Codului de procedură civilă sub aspectul modalității de soluționare a recursului, Curtea europeană a constatat că prezenta speță nu mai poate prezenta, în ceea ce privește această critică formulată, un interes actual față de mecanismul protecției drepturilor omului.

În trei cauze împotriva Cehiei⁶⁷⁶, în care reclamantii se plâneau de inechitatea procedurii din fața Curții Constituționale din cauza necomunicării observațiilor depuse la dosar de instanțele naționale inferioare, Curtea a apreciat că analiza în fond a acestor cereri nu se impunea din rațiuni ce țin de respectarea drepturilor omului. Astfel, Curtea a constatat că acestea puneau în discuție aceeași problemă juridică asupra căreia instanța europeană își expusese deja punctul de vedere, în sensul sancționării statului pentru nerespectarea garanțiilor convenționale, iar ulterior, acesta luase măsurile generale care se

⁶⁷⁵ Prima decizie de inadmisibilitate pronunțată la data de 1 iunie 2010, prin care Curtea a respins cererea în temeiul articolului 35 alineat 3 litera b din Convenție.

⁶⁷⁶ *Ladislav Holub contra Cehiei*, precitată; *Bratri Zatkove A.S. contra Cehiei*, decizie de inadmisibilitate din 8 februarie 2011; *Vladimir Matousek contra Cehiei*, decizie de inadmisibilitate din 29 martie 2011.

impuneau pentru executarea hotărârilor sale. Curtea a reținut că după ce într-o cauză anterioară (*Milatova și alții c. Cehiei*, nr. 61811/00) ea a atras atenția că dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenție impune ca părțile să aibă posibilitatea să formuleze replici la observațiile pertinente anexate la dosar, Curtea Constituțională a Cehiei a publicat un aviz prin care recomanda judecătorilor raportori să comunice către părți observațiile depuse la dosar, acordându-le un termen pentru replică, atunci când constată că acestea conțin aspecte noi sau relevante față de particularitățile cauzei.

În ceea ce privește absența pertinentei analizei cererii din cauza existenței unei jurisprudențe bine stabilite a Curții în problema de drept ridicată, se remarcă faptul că instanța europeană aplică acest criteriu nu numai atunci când constată că statul pârât și-a îndeplinit măsurile generale determinate de condamnările anterioare, ci și atunci când este doar în măsură să indice spețe similare anterioare, fără a face aprecieri asupra executării acestora.

Astfel, în decizia sa pronunțată în cauza *Korolev c. Rusiei*, anterior citată, Curtea a apreciat că cererea este inadmisibilă prin prisma noului criteriu, reținând că atât ea cât și Comitetul Miniștrilor, însărcinat cu supravegherea hotărârilor CEDO, au atras de mai multe ori atenția acestui stat asupra problemei sistemice legate de neexecutarea hotărârilor judecătorești, stabilind prin

urmare, în raport cu legislația și practica la nivelul acestui stat, liniile directoare pentru respectarea de către autorități a exigențelor convenționale.

Mutatis mutandis, în cauza *Dorina Margareta Gaftoniuc c. României*⁶⁷⁷, Curtea a constatat că problema neexecutării hotărârilor judecătorești în sistemul juridic și administrativ românesc a făcut obiectul analizei sale repetate, o nouă examinare nejustificându-se prin prisma noului criteriu de admisibilitate.

Totodată, în decizia sa din 12 aprilie 2011 pronunțată în cauza *Manuela Ștefănescu c. României*, Curtea a apreciat că o examinare pe fond a acesteia nu se impune având în vedere că aspectele de drept invocate fac obiectul unei jurisprudențe bine stabilite a sa, în materia exigențelor procedurale legate de probarea pretinselor prejudicii morale.

În speță, reclamanta se plângea de faptul că instanțele naționale i-au respins cererea de acordare a daunelor morale pe motiv că aceasta nu își respectase obligațiile prevăzute de art. 1169 cod civil, respectiv nu probase pretențiile sale. Astfel, Curtea a reiterat principiul deja consacrat în această materie, expus printre altele și în cauzele *Danev c. Bulgariei* (nr. 9411/05), *Iovtchev c. Bulgariei* (nr. 41211/98) și *Elefteriadis c. României* (nr. 38427/05), conform căruia instanțelor naționale le revine obligația de a interpreta regulile procedurale de o manieră proporțională și rezonabilă. Prin urmare, după ce a constatat că prin jurisprudența sa anterioară a stabilit deja

⁶⁷⁷ Decizie din 22 februarie 2011. Reclamanta a chemat în judecată Inspectoratul Școlar Județean Bacău, solicitând instanței să oblige pârâta la integrarea sa în funcția de profesor. Instanțele naționale au admis cererea acesteia, obligând totodată pârâta la plata către reclamantă și a cheltuielilor de judecată reprezentând echivalentul a 154 euro. Reclamanta s-a plâns în fața Curții de executarea cu întârziere a acestei hotărâri judecătorești, respectiv 6 luni pentru îndeplinirea obligației de a face și un an și 10 luni pentru

achitarea cheltuielilor de judecată. Analizând cauza, Curtea Europeană a constatat pe de o parte, că o întârziere de 6 luni nu încalcă dispozițiile art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul 1 la aceasta iar, pe de altă parte, că întârzierea în plata cheltuielilor de judecată i-a produs părții un prejudiciu egal cu actualizarea debitului, sumă de aproximativ 25 euro, datorată și neachitată. Raționamentul Curții în temeiul art. 35 alineat 3 litera b din Convenție a fost expus cu privire la acest ultim aspect.

cu claritate direcții de îndrumare a instanțelor naționale în problema juridică ridicată în cauză, Curtea a apreciat că analizarea în continuare a speței de față ne se mai impune prin prisma interesului general, acela de a stabili un standard european de protecție a drepturilor omului.

Cea de a doua excepție a noului criteriu de admisibilitate impune ca **cererea reclamantului să nu fi făcut obiectul unei examinări corespunzătoare din partea instanțelor naționale**. În fapt, această prevedere are menirea de a preveni o „denegare de dreptate” cu privire la cauzele care, deși se circumscriu sferei prejudiciului minim, nu au fost „ascultate” de niciun judecător.

În fapt, această excepție reprezintă o aplicare concretă a principiului subsidiarității, conform căruia autoritățile naționale sunt primele chemate să aplice garanțiile Convenției Europene.

În ceea ce privește noțiunea de „cauză” („case”, engl. / „affaire”, fr.) Curtea a statuat deja în decizia *Holub c. Cehiei*, anterior citată, că are în vedere conținutul pretenției efective a petentului cu care acesta a sesizat instanțele naționale și nu cel al plângerii sale formulate în fața Curții. Prin urmare, instanța europeană va verifica dacă cererea inițială a reclamantului, cea care a generat și pretențiile încălcări ale Convenției, a făcut sau nu obiectul unui examen jurisdicțional la nivel național. Astfel, noțiunea de „cauză” nu este sinonimă cu cea de „cerere” în fața Curții, așa cum nici cea de „examinare corespunzătoare” nu este sinonimă cu „judecarea în mod echitabil”. O interpre-

tare contrară ar face imposibilă aplicarea noului criteriu în cazul în care reclamantul invocă nereguli petrecute în fața unei instanțe de ultim grad.

Cu titlu de exemplu, amintim că în cauza *Adrian Mihai Ionescu* instanța europeană a apreciat ca fiind suficientă, pentru a nu împiedica aplicarea noului criteriu, examinarea efectuată de o singură jurisdicție națională care i-a respins cererea de pretenții ca nefondată, deși singura sa cale de atac fusese anulată într-o procedură desfășurată în Camera de Consiliu și fără citarea părților. Totodată, în cauza *Holub c. Cehiei*, în care reclamantul se plângea de inechitatea procedurii din fața unei instanțe de ultim grad, Curtea a constatat că până la Curtea Constituțională, două instanțe se pronunțaseră deja pe fondul pretențiilor acestuia într-o procedură contradictorie în care partea a avut ocazia să își expună apărările.

Această ultimă excepție trebuie analizată și prin prisma dispozițiilor articolului 13 din Convenție⁶⁷⁸, care consacră dreptul la un recurs efectiv. Astfel, va mai fi aplicabil noul criteriu de admisibilitate în ipoteza în care reclamantul invocă încălcarea acestui articol privit împreună cu altul prevăzut de Convenție? În cauza *Dudek c. Germaniei*,⁶⁷⁹ Curtea a statuat cu valoare de principiu că în absența unui remediu efectiv la nivel național cu privire la durata procedurilor civile, pretenția reclamantului nu poate fi considerată a fi fost examinată corespunzător de către instanțele naționale. Prin urmare, noul criteriu de admisibilitate nu se poate aplica.

⁶⁷⁸ „Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea funcțiilor oficiale”.

⁶⁷⁹ Decizie de inadmisibilitate din 23 noiembrie 2010. Reclamantul, medic stomatolog, s-a plâns în fața Curții de durata procedurilor civile în care a

fost implicat la nivel național pentru recuperarea a diferite sume de bani, pretenții legate de activitatea sa profesională. În speță, era vorba despre cinci proceduri judiciare distincte, majoritatea durând aproximativ 7 ani, iar sumele solicitate în fiecare din ele variau între 312,70 euro și 71,50 euro. Or, Curtea a constatat deja absența la nivelul legislației germane a unui remediu efectiv pentru nerespectarea termenului rezonabil al proceselor civile.

Față de această expunere a jurisprudenței Curții în privința noului criteriu de admisibilitate, un prim aspect ce se poate constata este acela că procesul de reformă al instanței europene a reprezentat un bun prilej pentru reflectarea asupra rolului său actual în raport de interesele indivizilor dar și ale statelor membre.

Astfel, în locul unei „instanțe de al patrulea grad” solicitată să se aplece asupra tuturor plângerilor care treceau examenul sumar al termenului de 6 luni și al epuizării căilor interne de atac, s-a preferat o Curte mult mai pragmatică, aptă să aprecieze ea însăși, în funcție de datele concrete ale speței, chiar de la început, cu costuri umane și financiare minime, relevanța unei analize pe fond, atât pentru situația personală a reclamantului, cât și pentru activitatea sa generală, ca instanță.

În esență, Curtea a fost invitată să aprecieze asupra unui just echilibru între

două interese: cel individual, care a determinat însăși recurgerea la o instanță internațională și cel general, referitor la imperativul alocării resurselor sale elaborării principiilor convenționale. Cu deplina respectare a principiului independenței și imparțialității judecătorilor săi, Curții i s-a pus la dispoziție un instrument practic prin care să își dirijeze coordonatele jurisprudenței sale viitoare.

Un alt aspect demn de remarcat este și acela că o justă proporție între interesul individual și cel general, astfel cum au fost indicate anterior, este de natură a asigura credibilitatea și perenitatea sistemului însuși, aplicarea noului criteriu permițând Curții să se salveze de derizoriu, pentru un scop mai nobil: statuarea asupra principiului în sine și stabilirea unui standard de respectare a drepturilor omului la nivelul statelor membre în privința cazurilor importante.